

Cuprins

<i>Lista cadrelor didactice care au colaborat la elaborarea de proiecte didactice</i>	7
<i>Cuvânt-încinte</i>	9
Capitolul 1. Integrare, incluziune și educația pentru cerințele speciale	11
Capitolul 2. Incluziune școlară, pedagogia diversității și educație diferențiată	21
Capitolul 3. Aspecte metodologice în proiectarea unui curriculum diferențiat din perspectiva educației incluzive	29
3.1. Premise teoretice	29
3.2. Repere pentru proiectarea activității didactice	36
3.3. Structură-model pentru realizarea proiectelor de activitate didactică	37
3.4. Obiectivele educaționale din perspectiva educației incluzive	42
3.5. Elemente de metodologie didactică – particularități specifice activității diferențiate	45
3.6. Strategii didactice	46
3.7. Evaluarea – componentă a activității diferențiate	54
Capitolul 4. <i>Co-teaching</i> sau predarea în parteneriat	57
Capitolul 5. Modele de proiecte didactice	65
<i>Bibliografie</i>	339

Alois Gherguț, Luciana Frumos

Educația incluzivă

Ghid metodologic

POLIROM
2019

II. PROIECT DE ACTIVITATE

Unitatea de învățământ :	Școala Gimnazială „Alexandru Vlahuță” din Iași Grădinița cu Program Prolungit
Data :	
Cadrul didactic :	Educatoare : Mura-Daniela Bargiu Profesor de sprijin : Laura Nistor
Modalități de realizare a activității didactice :	Activitate în parteneriat (<i>co-teaching</i>)
Nivelul/Grupa :	Grupa mare („Istețelii”)
Descrierea colectivului :	<p>Grupa este formată din 31 de preșcolari (16 băieți și 15 fete) ; media de vârstă : 5 ani și 6 luni.</p> <p>În cadrul grupei este integrat T.A., băiat (6 ani și 8 luni) ; este diagnosticat cu deficiență psihică severă, autism infantil, retard sever în dezvoltarea limbajului, sindrom hiperkinetic, mucoviscidoză, hipocalcemie.</p> <p>Dintre problemele cu care se confruntă copilul, cele mai importante sunt : sesizează cu dificultate diferențele dintre obiecte ; are dificultăți în precizarea utilității unui obiect ; nu poate încadra obiectele într-o categorie ; cu sprijin și suport concret, numără până la 5, dar nu raportează numărul la cantitate ; dislalie polimorfă ; ecolalie bazată pe elemente din desene animate, predominant în limba engleză, vorbire de tip eliptic ; tulburări de schemă corporală, dificultăți în reprezentarea grafică a schemei corporale ; dificultăți în ordonarea unor serii de imagini și acțiuni în funcție de succesiunea lor logică și cronologică. Este dependent de adult : igiena personală, îmbrăcat/dezbrăcat, alimentație ; prezintă dificultăți de relaționare și adaptare în mediul ambiant, precum și dificultăți în stabilirea și menținerea contactului vizual cu interlocutorul. Copilul este însoțit pe parcursul programului de un facilitator, care stă fie lângă el, fie la o anumită distanță în sala de grupă sau în afara acesteia, în funcție de situație.</p> <p>În cadrul grupei mai sunt trei copii (M.V., D.A. și S.T.) cu întârziere în dezvoltarea psihică și dificultăți de comunicare ; nu au certificat de orientare școlară, dar sunt monitorizați de profesorul de sprijin în vederea recuperării și a unei bune integrări în colectiv.</p>
Categoria de activitate :	Jocuri și activități didactice alese II.
Tema anuală de studiu :	<i>Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim</i>
Tema proiectului tematic :	<i>Povești minunate de copii ascultați</i>
Tema activității :	<i>Mergem la petrecerea Cenușăresei ! Nu mi-e frică de Bău-Bău (dans și joc de mișcare)</i>
Tipul activității :	Mixtă.
Scopul activității :	Cultivarea deprinderilor de cooperare între partenerii de joc ; des-tinderea și stimularea relaționării copiilor.
Obiective operaționale :	
O_1 :	Să respecte regulile prevăzute de joc. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă preșcolarii respectă 80% dintre regulile jocului.
O_2 :	Să execute mișcărilor solicitate. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă preșcolarii execută corect 80% dintre mișcări.

O_3 :	Să își mențină atenția concentrată pe parcursul întregii activități. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă preșcolarii îndeplinesc sarcinile propuse de cadrul didactic fără să le fie distrasă atenția pe parcursul a 70% din timpul alocat activității.
Metode și procedee:	Demonstrația, exercițiul, jocul didactic, explicația, conversația.
Mijloace didactice:	Măscuțe, recuzită pentru petrecere, covor de dimensiuni mici, înregistrarea audio.
Forme de organizare:	Frontal, individual.
Timp:	15-20 min.
Bibliografie:	Barbu, H. ; Popescu, E. ; Șerban, F. (1994). <i>Activități de joc și recreativ-distractive</i> . București: Editura Didactică și Pedagogică. http://invatamcupictograme.blogspot.com https://autism.gamara.ro/category/imagini/pictograme-suedia .

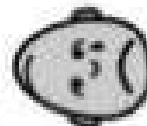
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

Momentele activității/Temp Organizarea activității	Obiective operaționale	Demersul instructiv-educativ	Metode	Mijloace de învățământ	Evaluare
Organizarea activității		<p>Pentru buna desfășurare a activității se vor lua următoarele măsuri organizatorice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aerisirea sălii de grup; - aranjarea mobilierului; - pregătirea materialului. <p>Copiii vor intra în ordine în sala de grup.</p>	Explicația		
Captarea atenției	O ₁	<p>În sala de grupă copiii vor descoperi un covoraș de dimensiuni mici, reprezentând poteca către castelul unde va avea loc petrecerea Cenăpăresei. Drumul îngust trebuie parcurs de fiecare invitat ținându-și mâncuța pe față cu ambele mâini. De aceea invitații vor merge în coloană, unul în spatele celuilalt, fără a se îmbulzi și fără a se abate din drum. Copilului cu TSA i se vor înmâna pictogramele specifice poveștii <i>Cenăpăreasa</i>.</p> 	Conversația	Recuzită pentru petrecere	Evaluarea capacității preșcolarii de a manifesta interes și atenție
Anunțarea temei și a obiectivelor		<p>Educatorea reamintește preșcolarii că ei sunt prietenii Cenăpăresei, adică personaje din povești, și vor traversa poteca în funcție de povestea din care fac parte. Pentru TSA, va fi utilizată pictograma care indică un drum drept pentru a înțelege sarcina pe care o are de executat. Chiar trece poteca fără să se dezorienteze participă la dansul tuturor personajelor (<i>Nu mi-e frică de Bos-Bos</i>), apoi savurează dulciurile pregătite chiar de ei.</p>	Explicația		Evaluarea capacității preșcolarii de a asculta cu atenție tema activității

Momentele activității/Timp	Obiective operaționale	Demersul instructiv-educativ	Metode	Mijloace de învățământ	Evaluare
Dirijarea învățării	O ₁	<p>Copiii sunt așezați pe două rânduri, unul în spatele celuilalt înaintea liniei de plecare, respectiv a covorașului. T.A. va fi așezat în șir, dar se va păstra o distanță puțin mai mare, având în vedere că prezintă o sensibilitate la atingere.</p> <p>Doamna educatoare va fi conducător de joc, adică cel care dă semnalul de plecare. Cel care trece poteca se prezintă (spre exemplu: „Eu sunt leul/cel mare și merg la petrecerea Căsuțaresei!“).</p> <p>Odată ajuns la destinație, își va aștepta prietenii și-i va încuraja să ajungă mai repede.</p> <p>Se va realiza jocul de probă, pentru a observa dacă toți copiii au înțeles regulile jocului, apoi se va trece la desfășurarea jocului propriu-zis. Copilului cu TSA i se dă rolul preferat (în cazul de față, Moșanul înălțat) și i se explică cum trebuie să procedeze. După ce execută sarcina dată, dacă se plictășește, profesorul de sprijin îi dă o altă sarcină pe care o preferă - să rezolve un puzzle.</p>	<p>Explicația</p> <p>Conversația</p> <p>Explicația</p>	<p>Covor îngust</p> <p>Covor de mici dimensiuni</p> <p>Înregistrări audio</p>	<p>Evaluarea modului de înțelegere și respectare a regulilor jocului</p> <p>Evaluarea modului în care copiii execută variante de mers</p>
	O ₂	<p>După ce toți copiii vor trece poteca îngustă și se vor prezenta, se vor grupa la semnalul dat: „Să intru la petrecere invitații din poveștile: <i>Capra cu trei iezi</i>, <i>Scufița Roșie</i>, <i>Unul păcălit de vulpe</i>, <i>Turturea</i>, <i>Abdichim urâțel</i>, <i>Punguța cu doi bani</i>“.</p>	<p>Jocul didactic și exercițiul fizic</p>		

Momentele activității/Timp	Obiective operaționale	Demersul instructiv-educativ	Metode	Mijloace de învățământ	Evaluare
Obținerea performanței	O ₁	<p>După ce copiii se vor grupa în funcție de personajul reprezentat, vor dansa după melodia <i>Nu mi-e frică de Bau-Bau</i> și vor executa mișcări de dans însușite dinainte. Copilul cu TSA va însoți cântecul împreună cu ceilalți colegi.</p> <p>Precizarea se va face la începutul din partea gazdei și consumarea dulciurilor pregătite de copii.</p> <p>În desfășurarea jocurilor de mișcare, se va pune permanent accent pe respectarea regulilor și pe îndeplinirea sarcinilor. Copiii sunt antrenati în joc și se urmărește implicarea tuturor. Întrucât prezintă o sensibilitate la atingere, copilul cu TSA va păstra o distanță față de ceilalți copii pentru a nu deveni agitat.</p>			Evaluarea modului de implicare în acțiunile jocului și a respectării regulilor
Evaluarea performanței		<p>Se fac aprecieri asupra gradului de participare, a respectării regulilor de joc și a comportamentului individual și colectiv al copiilor. Se împărtășesc păreri despre toate jocurile și activitățile desfășurate în această zi. Copilul cu TSA va ridica pictograma cu expresia facială potrivită pentru fiecare moment al activității.</p>	Conversația	Stimulente	Evaluarea modului de executare a sarcinilor Aprecieri individuale verbale

12. PROIECT DE ACTIVITATE

Unitatea de învățământ :	Școala Gimnazială „Alexandru Vlahuță” din Iași
Data :	
Cadrul didactic :	Învățător : Valentina Măriuță Profesor de sprijin : Laura Nistor
Modalități de realizare a activității didactice :	<i>Co-teaching</i>
Clasa/Grupa/Beneficiar :	Clasa pregătitoare
Descrierea colectivului :	<p>Clasă incluzivă cu 32 de elevi (din care cinci proveniți din zona defavorizată Șes Bahlui, care nu au parcurs învățământul preșcolar - dificultăți de învățare, lacune în cunoștințe, absenteism, lipsa de implicare a părinților - și doi elevi cu CES).</p> <p>T.C., băiat (7 ani), cu deficiență neuromotorie, tetrapareză spastică, retard în dezvoltarea psihică și a limbajului; prezintă dificultăți de menținere a atenției în timpul activităților mai lungi sau complexe; memoria de lucru este utilizată în mod nesistematic; mișcări stereotipe; dificultăți de pronunțare a unor sunete, tonalitate relativ scăzută, dificultăți de exprimare, uneori scoate sunete atunci când este fericit sau când realizează corect sarcina dată; mișcări spastice ale mâinilor și ale picioarelor în situații stresante.</p> <p>B.A., fată (7 ani), cu deficiență mintală ușoară, întârziere în dezvoltarea psihică, tulburări de adaptare și relaționare, întârziere în dezvoltarea psihomotrică și în achiziționarea limbajului, raționament concret-intuitiv, dificultăți în înțelegerea unor sarcini de lucru, dificultăți de exprimare orală.</p>
Argument :	Necesitatea realizării activităților în parteneriat în clasa pregătitoare este determinată de prezența elevilor proveniți din zona defavorizată Șes Bahlui - elevi care nu au frecventat învățământul preșcolar, nu au deprinderile de bază formate, conduitele perceptiv-motrice de formă, culoare, mărime; vocabularul este redus, nu știu să utilizeze instrumentele de scris, prezintă dificultăți de orientare spațio-temporală, nu cunosc regulile de comportare civilizată, nu cunosc regulile de igienă - toate acestea constituindu-se în dificultăți majore ce necesită o abordare complexă și strategii specifice educației incluzive.
Aria curriculară :	Limbă și comunicare.
Disciplina :	Comunicare în limba română/Dezvoltare personală.
Proiectul tematic :	<i>În lumea necuvântătoarelor</i>
Subiectul lecției :	Sunetul și litera T/Identificarea expresiilor emoționale.
Tipul lecției :	Mixtă.
Competențe specifice :	<p>CLR - 1.3. Identificarea sunetului inițial și/sau final dintr-un cuvânt, a silabelor și a cuvintelor din propoziții rostite clar și rar;</p> <p>2.3. Participarea cu interes la dialoguri scurte, în situații de comunicare uzuală;</p> <p>3.1. Recunoașterea unor cuvinte uzuale, din universul apropiat, scrise cu litere mari și mici de tipar.</p> <p>DP - 2.1. Recunoașterea emoțiilor de bază în situații simple, familiare.</p>
Scopul lecției :	Consolidarea și dezvoltarea competențelor de comunicare corectă în diferite contexte, cu accent pe sunetul/litera T.